

MAGYAR LAPOK

XI. évfolyam, 101 (2965) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, 1942 május 6

Ne feledkezzünk meg

az ünnepi hét külsőségei között arról sem, hogy az elhangzott szép szavak, ígéretek, fogadkozások csak akkor érnek valamit, ha tettek, nyilvánvaló cselekedetek, megvalósulások, vagy legalább is őszinte törekvések kísérik őket. Különösen áll ez a mi ünnepülésünkre, amely éppen életirányító elvekért, eszmékért nyúl vissza a történelembe és ezeket a felszínre hozott kincseket éppen az ünnepi külsőségek, ünnepi hangulat segítségével akarja tettek mozgató rugójává tenni.

Szent László gazdag egyéniségének, a belőle sugárzó erőnek bizonyára mindnyájunk számára van mondanivalója. Tükrök a számunkra ez a hatalmas egyéniség elsősorban, amelyben megláthatjuk és megpróbálhatjuk a magunk életét. Tükrök nemcsak a nemzet, a közösségi élet, a nagy tettek, hanem az egyes emberek számára is. Szent László egyénisége minden életors és foglalkozás mintaképe lehet éppen azáltal, hogy a kereszténység és a legmélyebb emberiség örök elvei érvényesültek és bontakoztak ki benne csodálatos összhangban és erőteljes megjelenésben. Az élet és az örökkévalóság számára pedig csak ez a fontos.

Ne feledkezzünk meg hát Szent László ünnepi hetében a kötelező önvizsgálatról, arról a tarthatatlan ellentétéről, amely talán még mindig fennáll a Szent László által képviselt elvek és eszmék és a mi gondolkodásunk, életformánk között. Ne feledkezzünk meg arról, hogy az eszmék és elvek hangoztatása még nem minden, sőt még csak a kezdetek kezdete. Ha nem következik a tettek, akkor lassan a legveszedelmesebb öndiktálás, sőt képmutatás fejlődik ki belőle.

Olyan már nincs közöttünk, aki józan eszsel tagadná, vagy egyenesen gyűlölné a Szent László egyéniségében, életében kivirágzott keresztény elveket. De olyan nagyon sok van, aki megáll a szavaknál és megelégszik azoknak szép, tetszetős formájával, csengésével. Az ünnepi köntös, az ünnepi hangulat, az érzelmi ellágyulás, vagy a lelkesedés fellángolásai sokszor elhitetik valakivel, hogy ezzel már eleget is tett keresztény és hazafiai kötelességének. A nyilvános szereplés, a közösség előtt való parádés megjelenés gyakran ejt abba a kísértésbe, hogy ne forduljunk befelé, életformánk erkölcsi gyökereinek megvizsgálására.

Az elvek tiszta és világos megfogalmazásában sincs hiba. Nagyon sok kemény igazságot hallhatunk ma merész megfogalmazásban, bátor szókimondásban. Most már csak a tettek bátorsága és merészsége hiányzik.

Antal István miniszter beszédében hallottuk azt a világos kijelentést, hogy a nemzet terített asztalánál mindenkinek helyet kell szorítani. Bátran és nyíltan kimondott evangéliumi igazság ez. Nincs más hátra, mint megkezdeni a helyszorítást. Ne feledkezzünk meg erről Szent László ünnepi hetében a terített asztalánál ülők.

(P. I.)

Corregidor erődjé megadta magát

Ülést tartott Washingtonban a csendesóceáni tanács

Vichyben lázas tevékenység folyik a madagaszkári események miatt

Melbourneból jelentik: (MTI) Az OFI jelenti: **Mint a szövetséges haderők főhadiszállásának hivatalos jelentése közli, Corregidor erődjé megadta magát a japánoknak.**

Amszterdamból jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: Washingtoni jelentés szerint a kormány hivatalos sajtótájékoztatója közölte a corregidori japán partraszállással kapcsolatosan, hogy attól kell tartani, hogy a most folyó küzdelem valószínűleg végét jelenti az amerikai csapatok bátor ellenállásának.

Stockholmból jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: Washingtoni jelentés szerint a csendesóceáni haditanács Roosevelt elnöklésével ülést tartott. Az ülésen a Madagaszkári

partraszállás ügyével foglalkoztak. A csungkingi kormány képviselője az értekezleten hangoztatta, hogy Csungkingot végleg elvágják a szövetségesek utánpótlásától. Emlékeztetett Rooseveltnek arra az ígéreterre, hogy a szövetségesek utat és módot találnak Kínának hadianyaggal való ellátására.

Tokióból jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: **Toyo miniszterelnöknek az új országgyűlés megválasztása óta első belpolitikai ténykedése volt, hogy keddre megbeszélést hívott össze, amelyen 66 kiváló politikai személyiség vett részt. Bár a megbeszéléstől semmiféle hivatalos jelentést nem adtak ki, politika körökben a megbeszélésnek igen nagy jelentőséget tulajdonítanak.**

csapatok parancsnoka Sturges vezérőrnagy, aki már az első világháborúban a gallipoli harcokban és a Skagerracknál vívott ütközetben is részt vett. A szigetet védelmező francia csapatok parancsnoka Guillemot tábornok, akit tapasztalt gyarmati tisztnek tekintenek.

Angol repülők élénken tevékenykednek a meg nem szállt Franciaország felett

Berlinből jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: Katonai helyről közlik, hogy könnyű német harci repülőgépek kedden és szerdára virradó éjszaka felderítő utakat végeztek a brit szigetek fölött. Megállapították, hogy a legutóbbi német támadások súlyos kárt okoztak Eastbourne, de főként Cowes katonai berendezéseiben.

Amszterdamból jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: A londoni rádió jelenti, hogy német repülők támadást intéztek a délkeletangliai partvidék egyik városa ellen. Károkat okoztak és áldozatok is vannak.

Vichyből jelentik: (MTI) Az OFI jelenti: Az elmúlt napokban idegen, valószínűleg brit repülőgépek élénk tevékenységet fejtettek ki a meg nem szállt francia terület fölött. Keddre virradó éjszaka Toulon és Marseille felől repültek el idegen gépek. Szerdára virradó éjszaka Chateaux, Clermont-Ferrand és Vichy fölött repültek el idegen nemzetiségű gépek, majd északi irányban távoztak Moulin felé. Több világító rakétát is dobtak le, amelyek közül egyesek erős robbanásokat okoztak. Francia részről légtalmai intézkedéseket nem tettek, hogy elkerüljék a lakosság zaklatását. Légtalmai riadót csak tényleges támadás esetén rendelnek el.

Kállay miniszterelnök beszámolója a két ház külügyi bizottsága előtt

Budapestről jelentik: Az Esti Ujság írja: A képviselőház külügyi bizottsága ma délelőtt 11 órakor összeült. A felsőház külügyi bizottsága délután 6 órakor tart ülést. Azok a képviselők, akik tagjai a külügyi bizottságnak, mint megállapítható volt, csaknem teljes számban résztvettek az ülésen, amelyen Kállay Miklós miniszterelnök külügyminiszteri minőségben tájékoztatást adott az időszerű külpolitikai kérdésekről.

Három órával a japán partraszállás után...

Bernből jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: Az angol hírszolgálat melbournei jelentése szerint az ausztráliai főhadiszállás a következő jelentést tette közzé:

Wainwright altábornagy feladta Corregidort és a manilai öbölben fekvő több megerősített szigetet. Ezek a szigetek Hughes, Drum és Frank szigeterőd. Az Egyesült Államok hadseregének szóvivője szerint — jelenti továbbá az angol hírszolgálat — a Bataan félszigeti japán előretörés előtt Corregidor erőd védőinek létszáma 3000 fő volt, de azóta ez a szám emelkedett. Amikor Bataan elesett, az ottani helyőrség nagyrészt átvitték Corregidorba, de pontos számot nem lehet közölni a helyőrség mostani létszámáról. A fegyverletétel híre három órával annak a közleménynek a megjelenése után

vált ismeretessé, hogy a japánok Corregidor északi tengerpartján partraszállásos rajtaütést hajtottak végre. A fegyverszüneti feltételek nem ismeretesek.

Tokióból jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: A császári főhadiszállás jelentése szerint a Burmában harcoló japán hadsereg május 4-én elfoglalta a Bengáliai öbölben levő Akiab repülőterét. Akiab 500 kilométerre van Kalkuttától, így tehát Kalkutta a japán légi erő határányékába került.

Tokióból jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: A Domszög jelentése szerint nagy japán légi erők kedden hevesen támadta Kunningot, Jühnan tartomány fővárosát és az ottani katonai berendezésekben súlyos kárt okozott.

A francia véderő főparancsnokát, a német, japán, svéd és amerikai követet fogadta Laval

Budapestről jelentik: Az Új Nemzedék írja: Vichyben Laval miniszterelnök hivatali helyiségeiben a madagaszkári események miatt nagy tevékenység folyik. Laval fogadta Darlan tengernagyot, a francia véderő főparancsnokát, továbbá a gyarmatügyi hivatal titkárát, akivel hosszasan tárgyalt. Azután a japán nagykövetet, a német főkonzult, a svéd követet és az Egyesült Államok ügyvivőjét fogadta.

Vichyből jelentik: (MTI) Az OFI jelenti: A tengernagy hivatal közli: A

Diego Suarez elleni első támadás során elsüllyedt egy francia búvárnaszád és a Buaginville segédcirkáló. A legénység csaknem valamennyi tagját megmentették.

Zürichből jelentik: (B. T.) Londoni katonai körökben kijelentették, hogy Madagaszkár előtt a partraszállást megelőzően 3 francia cirkáló volt. Ezek jelenlétét a hadműveletek kiterjesztésekor számításbavették. A madagaszkári brit hajóhad főparancsnoka Siffert tengernagy, míg a partraszállott

A zászlóavatási ünnepség vendégeinek egy része megérkezett Nagyváradra

Nagyvárad. Saját tud. A Hadapród-iskolában holnap lezajló zászlóavatási ünnepségre a vendégek egyrésze megérkezett már. Így dr. Jesszenszky Andor vidéki főkapitány, dr. Csitány Emil székesfehérvári főispán és dr. Farkas Sándor székesfehérvári polgármester.

A vendégeket dr. Horváth György rendőrfőtanácsos, dr. Hlatky Endre főispán és dr. Soós István polgármester fogadták.

A vendégek tiszteletére a városi főispán adott ma ebédet, este pedig a polgármester vendégei lesznek.

Ülést tartott Biharmegye törvényhatóságának közigazgatási bizottsága

Nagyvárad. Saját tud. Szerdán délelőtt 10 órakor tartotta Bihar megye törvényhatósága szokásos havi közigazgatási bizottsági ülést a vármegyeházakülsőteremben. Az ülésen a megyei főispán elnökölt. Az alispáni jelentés tükrét adta az elmúlt hónap megyei közigazgatási életének, mely főleg közjóléti közellátási téren volt élénk.

Beszámolt az ONCSA keretében rözi-

desen felépítendő családi házakról és az árvízújtottak felelővételére történő intézkedésekről.

A szakelőadók közül a gazdasági tanácsos jelentése érintett komoly közjóléti kérdéseket s különösen a zeir-ellátás nehézségeire mutatott rá. A közigazgatási bizottság ülése pontban délelőtt ért véget.

Előterjesztette a polgármester a csütörtöki diszközgyűlés tárgysorozatát

Kisgyűlést tartott a város törvényhatósági bizottsága

Nagyvárad. Saját tud. Szerdán délelőtt kisgyűlést tartott a város törvényhatósági bizottsága, amelyen dr. Soós István polgármester bejelentette, hogy a csütörtöki diszközgyűlés pontosan délután háromnegyed hat órakor kezdődik. Egyben felkérte a meghívottakat, hogy fél 6 órakor foglalják el helyüket, mert a diszközgyűlés a legfontosabb időben kezdődik.

Tárgyalta a kisgyűlés a 4-es számú útvonal ügyét és elhatározták, hogy a szükséges pénzt hat helybeli banktól fogják felvenni. Elhatározták, hogy a város részére 15.000 pengő erejéig sze-

Vigyázat!

A Darmol hashajtót utánozzák. Ügyeljen, mert minden tablettán a „DARMOL” szónak és Talaku bevágásnak kell lenni. Kimondottan eredeti csomagban kérje.

DARMOL

mélyautót vásárolnak, továbbá, hogy dr. Simon György Apolló-palotai lakását Molnár János városi tisztviselőnek adják át.

A csütörtöki diszközgyűlésre a meghívottak felmutatandók. Tárgysorozata a következő:

1. Hiszekegy.
2. Dr. Hlatky Endre főispán elnöki megnyitója.
3. Dr. Soós István polgármester előterjesztése Szent László király lovas-

Legszebb ajándékok **Szent László emléktárgyak**
TOMPA FERENC
üveg- és porcellán kereskedése, Rákóczi-út 5

3 ember viharzó szerelmi élete.

Csak névleg

Főszerepben: Cary Grant és CAROLE LOMBARD az APOLLO-ban.

Belvárosi

Az ötös számú órház

Bulla Elma, Jávör Pál, Bihary József, Hajmássy Miklós.

Maeterlinck költői mesterművének színes filmváltozata

Kék madár

Péntektől a CASINOBAN

Csütörtökön utoljára: Bors István.

tember 6-án történt bevonulásának festménnyel való megörökítéséről 4/1941. kgy. sz. alatt hozott határozat végrehajtása tárgyában.

5. Ófőmeltóságának bevonulásáról Kontuly Béla festőművész által készített festmény leleplezése.

6. Dr. Thury Kálmán ny. kir. ítélőtáblai elnök, törvényhatósági bizottsági tag beszéde.

7. Dr. Szendy Károly, Budapest székesfőváros polgármestere átadja.

Dr. Soós István polgármester átveszi a székesfőváros által adományozott díszszőlőt.

8. Dr. Schriffert Béla apostoli kormányzói helynök, törvényhatósági bizottsági tag beszéde.

9. Himnusz.
Öltözék: díszmagyar, kiemagyar vagy fekete ünnepi ruha.

Meghalt Ábrahám Vince, az Újságíró Otthon bérlője

Nagyvárad. Saját tud. Kedden délután a nagyváradai közpórházban 61 éves korában meghalt Ábrahám Vince, az Újságíró Otthon vendéglői üzemének bérlője. A fővárosban is közsímet kiváló vendéglős, 15 éven át volt üzletvezető-főpincére a budapesti Royal szállodának, kávéháznak és étteremnek. A múlt év júniusában vette át az Újságíró Otthon vendéglőjének bérletét, de a szerencsétlen körülmények közbejártása miatt, több hónapon keresztül nem kapta meg az italmérségi engedélyt s ez felőrölte idegrendszerét és aláasta egészségét. Ké-

sőbb is nehéz viszonyok között vezette üzletét, amelyben az első hónapok veszteségei következtében, megrongált idegállapotában nem tudta már régi szakértelmét érvényesíteni s ezért napról-napra fokozódó aggodalommal nézett a jövő elé, míg végre teljesen öszszeroppant. Szombaton délelőtt agyvérzést kapott s kedd délután befejezte életét. Holttestét utolsó kívánságának megfelelően Budapésre szállítják és vasárnap délután a családi sírholtban helyezik örök nyugalomra. A szerencsétlen sorsú, derék vendéglős iránt általános részvét nyilvánul meg.

Csak a legszükségesebb mennyiségű gyógyszerrel rendeljék az orvosok

A rendkívüli viszonyok közepette más anyagokkal való takarékoskodás mellett igen fontos érdekek fűződnek a gyógyszerrel való takarékoskodáshoz is. A gyógyszereszek a maguk részéről most komoly mozgalmat indítottak annak ér-

dekében, hogy e téren a takarékoskodás tényleg megtörténjen. Felhívást fognak intézni az orvosokhoz, hogy az egyes gyógyszerekről csak a betegség által feltétlenül indokolit, legkisebb adagokat rendeljék. Mindennapos eset, hogy a beteg a megmaradt porokat, folyadékos orvosságokat kiönti és ezzel nagy értékek mennek kárba. Inkább ismételjék meg a recept elkészítését, ha a gyógyszer kifogy, semhogy kétezerannyit rendeljenek, mint amennyire szükség van. (Magy. Tud.)

Ardrágítók a nagyváradai tábla előtt

Nagyvárad. Saját tud. A nagyváradai tábla több ardrágítási ügyben hozott ma ítéletet. Marján Györgyné nagyvárad asszonyt a törvényszék annakidején 40 pengő pénzbüntetésre ítélte, mert megkísérelte, hogy egy liter tejet 36 fillérért, tehát a hatóságilag rögzített árnál négy fillérrel drágábban áruljon. A tábla most helybenhagyta a viszonylag enyhe ítéletet, tekintettel arra, hogy Marjáné nem bizonyosodott rá, hogy tényleg árulított volna tejet a rögzített árnál drágábban. — Mózes Henrik szatmári zsidó kereskedő egy kilo fokhagymát 84 fillér helyett 1 pengő 60 fillérért adott el, 84 fillér helyett. A szatmári törvényszék ezért ardrágítás vétségében találta büntetőnek és 4 hónapi fogházra ítélte. A nagyváradai tábla 1 hónapi fogházra szállította le büntetését. — Buxmann Antal felsőfernezei lakos a nullás listet különként 68 fillér helyett 72 fillérért, a kenyérlisztet pedig 46 fillér helyett 52 fillérért árulta. A szatmári törvényszék ezért 4 hónapi fogházra ítélte, de a tábla 1000 pengő pénzbüntetésben állapította meg büntetését.

„Anyák napját” rendez vasárnap a biharkeresztesi Református Nőszövetség

Biharkeresztes, saját tud.

A Biharkeresztesi Református Nőegyesület május 10-én, vasárnap nagyszabású „Anyák napja” ünnepséget rendez. Ebből az alkalomból Biharkeresztesre látogat az Egyesült Női Tábor elnöknője, vitéz Bodor Aladárné, aki a finn Lotta-intézményt fogja ismertetni az egyesület tagjaival s a környékből erre az előadásra meghívott asszonyokkal. Biharkeresztesre érkezik még az „Anyák napjára dr. Erdős Károly, a debreceni református teológia dékánja, aki az „Édesanyákról” tart előadást.

Az ünnepség jövedelmét a Biharkeresztesen felállítandó napközi otthon céljaira fordítják.

Délvidéki erősszalu flor-talpu selyemharisnyák

már 3 pengő 61 nagy választékban
Horváth Károly
Nagyvárad, Hlatky Endre-utca 8. szám.

Vichy erélyes tiltakozást jelentett be Washingtonban a Madagaszkár elleni támadás miatt

A sziget francia védői elhatározták a végsőkig való ellenállást. Valamennyi francia gyarmat lefoglalását jelenti be egy amerikai lap

Londonból jelentik (MTI.) Az OFI jelenti: A brit fővárosban hivatalosan is megerősítik, hogy az egyik madagaszkári öbölben brit haderők szálltak partra. Az angolok ellenállásba ütöttek.

Vichyből jelentik: (NTL.) Vichyből érkezett jelentések szerint a Madagaszkár ellen támadó angolok ultimátumot intéztek a főkormányzóhoz. Az ultimátum határideje az átnyújtástól számított hét óra múlva jár le. A főkormányzó azzal utasította el az ultimátumot, hogy a végkimerülésig elszánta magát a sziget védelmére. Az angolok nagy légerővel jelentek meg a sziget fő kikötője Suare Diegő előtt. A harcok még teljes erővel folynak és nem lehet tudni, hogy sikerül-e az angol partraszállási hadművelet.

Amszterdamból jelentik: (NTL.) A brit hírszolgálat először azt jelentette, hogy a szövetségesek Madagaszkárt csupán biztonsági okokból szállták meg, most azt közli, hogy a sziget hadászati szempontból fontos nyersanyagait a grafitot és a csillánt a szövetségesek felhasználhatják. A grafitot és a csillánt az Egyesült Államokba szállítják. (MTI.)

Japán kétségesnek tartja Madagaszkár katonai értékét

Tokióból jelentik: (NTL.) A Domei-iroda szerint tokiói körökben Madagaszkár megszállásának katonai értékét nagyon kétségesnek mondják, mert a japán hajóhad uralkodik az Indiai-óceánon. (MTI.)

Berlinből jelentik: (NTL.) Német illetékes helyen közlik: A Wilhelmstrasse még nem foglalt állást a madagaszkári eseménnyel kapcsolatban. Berlini jól értesült helyen kijelentették, hogy bevárják az adott időt. — Clermond-ferrandi hírek szerint Petain tábornagy és Darlan tengernagy Madagaszkár főparancsnokához táviratot intéztek és abban felhívták a szigeten állomásozó francia csapatokat, hogy álljanak ellen a francia lobogó becsületének megvédésére.

Vichyből jelentik (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: Vichy-i kormány- és politikai körökben az angol akciót nyilvánvaló támadási cselekménynek mondták, amely sem erkölcsi, sem nemzetközi jogi szempontból nem jogosult. Ismételt utalnak arra, hogy Madagaszkáron nincs sem japán küldöttség, sem német tengeralttjáró.

Washington támadásnak minősíti a francia védekezést

Párizsból jelentik: (NTL.) Az Egyesült Államok vichy-i ügyvivője megbízható forrásból szerzett értesülés szerint jegyzéket nyújtott át a francia kormányának Madagaszkár megszállásával kapcsolatban. A jegyzék az Egyesült Államok kormánya magatartásának mentegetésére irányuló kísérleten kívül azt a fenyegetést tartalmazza, ha Franciaország nem fogadja el az Egyesült Államok érveit, akkor azt az egyesült nemzetek elleni támadásnak fogják tekinteni. (MTI.)

Vichyből jelentik: (OFI.) A francia gyarmatügyi államtitkár a következő táviratot intézte Madagaszkár kormányzójához: A Madagaszkár ellen történt szegyenletes támadás következtében Franciaország teljes ünneppélesen rámutatni arra, hogy részéről semmiféle kihívás, sem fenyegetés nem történt és így nem szolgáltatott ürügyet erre a támadásra. A francia kormány hangsúlyozza, mint ahogy

Őn is legutóbb kijelentette, hogy a nagy sziget el van szánva arra, hogy bármely támadó ellen megvédje magát. Az anyaország legszeretetteljesebb üdvözlését küldöm a sziget lojális lakosságának, amely mindig bebizonyította hűségét. A francia kormány teljes mértékben bízik Önben, valamint a szárazföldi, légi és tengeri vezetésében, hogy a zászló becsületét megvédi. (MTI.)

Rooseveltet terheli a felelősség egy része

Vichyből jelentik: (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: Laval kormányzó a vichy-i amerikai ügyvivőnek a következő jegyzéket nyújtotta át:

A francia kormány a legerélyesebben tiltakozik Madagaszkárnak a brit erők által történt megtámadása ellen. A francia kormány tudomásul veszi azt a határozott biztosítékot, hogy Madagaszkárt valamikor visszaadják Franciaországnak. Mint elfogadhatatlant elutasítja az Egyesült Államok kormányának azt a szándékát, hogy megtiltja Franciaországnak a védekezést akkor, amikor területét megtámadták. A francia kormány az egyedüli elbírálója azoknak a kötelezettségeknek, amelyeket becsülete megkövetel tőle. Ezt egyébként nagyon jól megértették Madagaszkár védői is.

A jegyzék befejezése hangoztatja, hogy a francia kormány nem tehet mást, mint Rooseveltre hárítja a tá-

madásból eredő következmények egy részét.

Vichyből jelentik: (MTI.) Az OFI jelenti: Madagaszkár kormányzója kedden délelőtt a következő táviratot intézte a gyarmatügyi miniszteriumhoz:

Diegő Suarez ellen jelentékeny légitámadást intéztek. A támadó tengeri erők nagysága nem ismeretes. Az angolok kedden reggel hét órakor ultimátumot küldtek, amelyben a védő csapatoktól a feltétel nélküli megadást követelték. Válaszunk a következő volt: A végsőkig fogunk védekezni.

Illetékes helyen szerzett értesülés szerint kedden reggel brit tengeri erők támadták meg az egyik öblöt. Diegő várostól délre angol csapatok szálltak partra. Ezt megelőzően ejtőernyősök szálltak le. Az angolok a francia védő csapatokkal szemben könnyű páncélos egységeket vetettek harcba.

Hősiesen ellenáll a francia védőrség

Vichyből jelentik: (OFI.) Petain tábornagy államfő a madagaszkári főkormányzóhoz táviratot intézett, melyben ezeket mondja: Veletek vagyok a tragikus megpróbáltatásokban. A polgári lakosságnak és a katonaságnak a magam és Franciaország üdvözlését küldöm. Darlan tengernagy a madagaszkári haderőhöz intézett táviratában felszólítja a hadsereg tagjait, hogy minden eszközzel védekezzenek és a lehető legdrágábban fizetessék meg a britekkel rabló cselekedetüket. Egész Franciaország szíve veletek együtt dobog. Ne feledjétek el, hogy az angolok árulták el Franciaországot Flandriában, Dakarnál és Szíriában. Védjétek meg a francia becsületet! Eljön az idő, amikor Anglia fizetni fog gaztetteiért. (MTI.)

Vichyből jelentik: (NTL.) Laval mi-

niszterelnök a sajtóértekezleten hozta intézett kérdésre válaszolva, kijelentette, hogy Japán egyetlen pillanattig sem támasztott semmiféle követ-

Közellátási értekezlet volt a belügyminisztériumban

(MTI.) — Györfly-Bengyel Sándor közellátási miniszter május 4-ére és 5-ére a belügyminisztérium nagytermébe értekezletre hívta össze az ország összes főispánját, alispánját, a törvényhatósági városok polgármestereit és a közellátási felügyelőségek vezetőit. A miniszter Vilmos Pál kárpátaljai kormányzói biztosa, valamint

Losonczy István, Rozváczy Lajos és Fattig Sándor államtitkárok is megjelentek. A miniszter aktuális kérdésekkel, de különösen minket a termelés betakarításáig elválasztó idő alatti helyzettel foglalkozott. Kijelentette, hogy az ország élelemmel való ellátása biztosítottnak tekinthető, azonban nyomtatékosan hangoztatta, hogy az egész vonalon a legnagyobb takarékoskodásra van szükség. Az előrelátó idejekorán végzett tartalékolás révén sikerül csak áthidalni a nehézségeket. Felhívta a megjelenteket, hogy szigorúan őrködjének a közellátási rendeletek betartása fellett. Gondoskodnunk kell legelsősorban a harctéren értünk küzdő katonáinkról és azoknak mindent meg kell adni.

FERENC JÓZSEF KESERŰVIZ

telést Madagaszkárra vonatkozóan. Hangoztatta továbbá, hogy a legújabb események sokkal inkább megmutatják, mint bármi más a Vichy által követett politika helyességét. Franciaország Madagaszkár szigetén minden eszközzel védekezni fog az angol invázió ellen. (MTI.)

Vichyből jelentik (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: A francia sajtófogadáson ismertették illetékes részről, hogy az angolok Suarez-Diegonál 7 hajóval, köztük egy cirkálóval, egy torpedónaszáddal és két szállítóhajóval tettek partra legénységet, az Andracaca öbölben. Résztvett a támadásban négy angol repülőezred is, melyet egy angol repülőgépanyahajón szállítottak. A brit partraszállásban mintegy 20 ezer katonát vett részt. A madagaszkári véderő létszámát 7-8000-re becsülik. A francia védőrség az eddigi jelentések szerint hősiesen ellenáll.

Dakar és Martinique iránt is „érdeklődnek” a szövetségesek

Genfből jelentik: (NTL.) Washingtonból jelentik, hogy Hull külügyminiszter kijelentette, szükség esetén amerikai hadihajók is készen állanak arra, hogy támogassanak olyan támadásokat, amilyen Madagaszkárnál végbement brit partraszállás volt. (MTI.)

Genfből jelentik: (NTL.) A new-yorki Sun című lap nagy cikkben üdvözlöli a madagaszkári brit partraszállást. A lap felveti a kérdést, hogy a szövetségesek átvesszik-e rövidesen Dakart is? Hangoztatja a lap, hogy a szövetségeseknek nincsen okuk tekintettel lenni Vichyre és le fogják foglalni a francia gyarmatokat. (MTI.)

Stockholmból jelentik (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: A cincinnati rádió jelentése szerint Cordell Hull államtitkár kijelentette, hogy a legnagyobb érdeklődéssel figyelik a Martinique szigetén kialakult helyzetet.

Uridivatüzletemet

Rákóczi-út 6 szám alatt
megnyitottam

Riská Béla

Burma felől behatoltak Kinába a japán csapatok

Corregidor szigetén megkezdték a partraszállást. — Szovjet csapatok partraszállást kíséreltek meg az Azovi tenger partvidékén

Amszterdamból jelentik (MTI.): A Német Távirati Iroda jelenti: A brit hírszolgálat Csungkingból jelenti, hogy a Burma felől előretörő japán előőrsök átlépték a kínai határt és elérték Wantien külvárosát.

Nankingból jelentik (MTI.): A Német Távirati Iroda jelenti: A csungkingi hadsereg burmai veresége alapjaiban rendítette meg a csungkingi kormányt — mondják a Domei-iroda szerint hitelt érdemlő forrásból nyert jelentések. A csungkingi államférfiak és érdeműs katonák nyíltan kifejezést adnak elégedetlenségüknek és a vereség okát abban látják, hogy brit részről nem tartották be a kötelezettségeket. Rámutatnak továbbá a magacrangú csungkingi személyek arra is, hogy az Egyesült Államok részéről sem következett be a hadianyagszállítás.

Tokióból jelentik (MTI.): Az OFI jelenti: Hivatalosan jelentik, hogy a burmai szárazföldi csapatok május 4-én elfoglalták Akiab repülőterét.

Megkezdődött Corregidor erődje ellen a támadás

Washingtonból jelentik (MTI.): Az OFI jelenti: Kedden a késő esti órákban közlik, hogy Corregidor szigetén megkezdődött a japánok partraszállása. A japánok manilai idő szerint éjjelkor kezdték meg az öbölben levő erőd elleni támadást.

Rómából jelentik: (Stefani.) Az olasz főhadiszállás 703. közleménye: Cirenaiában felderítő tevékenység folyt. A Bengházi elleni támadásban résztvevő egyik angol gép légvédelmünk találatát következtében lezuhant. A legénység két megmenekült tagja fogságba esett. Olasz és német repülőgépek Málta elleni támadásának célpontja Micabba és Hal-far repülőterei és Floriana raktárai voltak. Olasz légiállatok lelőttek két angol gépet, amelyek a tengerbe zuhantak. A tengely repülőgépei ismét bombázták Alexandriát és eredményes találatokat értek el a vasuti és kikötői berendezésekben. Egyiptom felett egy német repülőgép elpusztított egy amerikai mintájú ellenséges repülőgépet. (MTI.)

Meghiusult a szovjet partraszállási kísérlet

Berlinből jelentik (MTI.): A Német Távirati Iroda jelenti: A véderőfőparancsnokság közli: A bolsevisták a május 4-ére virradó éjjel a sötétség leple alatt két motorosónakon partraszállást kíséreltek meg az Azovi-tenger partvidékén. A partbiztosító osztagok harcra kényszerítették a partraszállt szovjet csapatokat és azoknak vissza kellett vonulni.

Berlinből jelentik (MTI.): A Német Távirati Iroda jelenti: Mint a véderőfőparancsnokság a malta katonai be rendezések elleni támadásról közli, német harcigépek súlyos bombákkal találatot értek el La Valetta Floriana városrészében a föld alatt lévő raktárakban.

Berlinből jelentik: (NTI.) A keddi hadijelentés kiegészítésül közlik: A keleti arcvonal mögötti területen feltűnő sikerrel folynak tovább az erőlyes hadműveletek a bolsevista bandák ellen. Ezek a bandák szovjet meg-

bízottakból, biztosokból, szétugrasztott szovjet kötelékekből, a polgári lakosság felizgatott elemeiből és zsidókból állanak. A tisztogató munkát külön parancsnokság, továbbá a szövetségesek, elsősorban a magyarok spanyolok és a románok végzik. A német légiere az Anglia elleni harcban ismét érzékenyen sújtotta az angol közellátást. A német légiere eredményes támadásaival szemben a brit légiere a francia partvidék ellen intézett egyetlen támadása 18 gép elvesztésébe került. (MTI.)

Rómából jelentik (MTI.): A Stefani-iroda jelenti: Az angol-amerikai hírgyártás egyidő óta azt a szokást vette fel, hogy a legképtelenebb híreket terjeszti — buenos-airesi keltezéssel. Ilyen híre volt legutóbb, hogy két északamerikai csatahajó, amely egy középkeleti rendeltetésű hatalmas hajókaraván elővédje volt, átkelt a gibraltári szoroson. Ezzel kapcsolatban rá kell mutatni a következőkre: Lehetséges, hogy amerikai hajók tartózkodnak Alexandriában, de ha így is van, csak hatalmas kerülővel, a Jöreménység fokának megkerülésével juthattak oda, mert nem merészkedhetnek a Földközi-tengerre.

Washingtonból jelentik (MTI.): Az OFI jelenti: A haditengerészeti minisztérium közlése szerint egy kereskedelmi hajót és egy közepes tonnatartalmú brit kereskedelmi hajót megtorpedóztak az Atlanti-óceánon. A hajótöröttet paratatták.

Erdély kulcsa: Nagyvárad

Hlatky Endre főispán németnyelvű tanulmánya Nagyváradról az „Ungarn” erdélyi számában

Nagyvárad ünnepi hete alkalmából Magyarország németnyelvű tájékoztató folyóirata, az *Ungarn* májusi számát Nagyvárad városának Kalotaszegnek és általában Erdélynek szenteli. A külföldön és különösen Németországban megbecsüléssel olvasott magyar folyóirat Nagyváradról dr. Hlatky Endre főispán tollából hoz tudományos alaposágú és irodalmu értékű városismertetőt.

Nagyváradon találkozik az erdélyi hegyi világ az alföldivel. — írja Nagyvárad főispánja tanulmányában. — Külöshely volt e város. Ezért nevezi magát Erdély kapujának. És amióta Várad város és vár, azóta mindig megosztotta Magyarország történelmének minden tragédiáit. De osztozott külön-külön a keleti Erdély minden bajában és a nyugati Alföld katasztrófális válságaiban is. Ez a magyar város mindig áldozatot hozott a magyar nemzetért és a magyar nemzettel együtt mindenkor áldozatot hozott Európáért is.

Nagyvárad Erdély hadtörténeti jelentőségű helyei közé tartozik. A vár és vele a város Szent László lett. Hiába voltak itt a tatárok, a törökök hiába kellett az 1914–18-as világháború békediktátuma folytán Nagyváradot is ideiglenesen elvezetnie, a Szent László-tisztelet itt soha meg nem szűnt. Szent László városa zárandokhely volt valaha. Nagyvárad ma is Szent László városa. A főtéren neve, a templomok, oltárképek, szobrok hirdetik tiszteletét. A főtérről a legutóbbi román uralom elvitette a szobrát a magyar szent királynak és a helyi városnak távolabb eső katedrális előudvarába helyeztette, azonban ezzel csak fokozta akaratlanul is, a Szent iránti érzelmeket.

A tatárjárás után újjáépült Várad a humanista műveltségnek lett egyik központjává, ahonnan és ahova a világ sok tájáról és tájára származtak és tele-

pedtek a művészet, tudomány és irodalom kiválóságai. A török uralom után újra meg kellett alapítani ezt a várost. 1692-ben a felezabadult város hirtelen erősödik és szépül. A huszadik század fordulójánál mint nagyforgalmu kereskedelmi és kulturális központ szerepel. A huszonegyéves román megszállás alatt a megszálló hatalom nem bízott uralmának tartósságában, mert a várost igen elhanyagolta, minden komoly középítkezés szünetelt. A bécsi döntés után újra kell szervezni ismét a várost és pótolni a sok-sok mulasztást, hogy utóérje azokat a városokat, amelyek nem kerültek idegen megszállás alá. A nemzetiségi és vallási megosztás is sok megoldandó problémát vet fel. A város azonban nem ijed meg a problémák sokaságától.

Hlatky főispán ezután részletesen ismerteti azokat a nagy egyházi személyiségeket, történeti egyéniségeket és szellemi embereket, akiknek Nagyvárad fel lendítésében és kulturális központtá való alakításában részletes érdeme volt a magyar multban.

Nemcsak a multban volt, — írja a főispán, — hanem ma is fontos tényező a római katolikus püspökség és a káptalan. Azután részletesen ismerteti a

nagyvárad egyházi építmények jelentőségét. A kereskedelmi, ipari, kulturális és egészségügyi intézmények, valamint a társadalmi élet ismertetése után a következőket írja a főispán:

— El nem muló hálával gondol a város magyarsága a két baráti nagyhatalomra, azért, amiért a bécsi döntésben igazságot szolgáltattott és a magyar uralmat biztosította a városnak. Egyik fontos utcáját, ahol két jelentős középiskolájában járnak fiai e városnak, elnevezték a német birodalom vezéréiről. Az egyik teret pedig Mussoliniról, az olasz ducerről, Von Ribbentrop és Ciano gróf külügyminiszterek nevét is megörökítették a város feletti dombról letekintve, a békeesen fejlődő élénk városra, bizalommal következtethetünk arra, hogy újból alkotótényezője lesz Magyarországnak és benne újból szolgálni fogja a megújuló Európát.

Hlatky Endre főispán cikkét két szép régi metszet, egy mai város-térkép és öt kép díszíti. Ezek a székecegyházat, a váruhvart, a kanonokort, a püspöki palotát és a városházát ábrázolják.

Az *Ungarn* című folyóirat Nagyvárad bemutatásával méltó keretben bizonyítja a magyar barát külföldiek a város történeti és társadalmi jelentőségét, euró-

Enyhe ítéletet hozott a svéd törvényszék a göteborgi angol fegyvercsempészs ügyében

Stockholmból jelentik (MTI): A Német Távirati Iroda jelenti: A göteborgi törvényszék kedden hirdetett ítéletet a göteborgi fegyvercsempészs ügyében. Min ismeretes, svédországi hivatalos angol körök nagymennyiségű gépfegyvert és töltényt csempészték norvég hajókra, melyek megkísérelték, hogy

Angliába szökjenek. Nichilas angol kapitányt, aki a kísérlet meghiusulása után visszatért Göteborgba, a svéd törvényszék 1400 korona pénzbüntetésre, egy másik angol kapitányt, 1300 korona pénzbüntetésre ítélte el. A lefoglalt fegyvereket és lőszeret elkobozták.

Fontos rendeletek a hivatalos lapban

MTI jelenti: A hivatalos lap szerdai száma közli a kormány rendeletét a földhasznon bérléthez juttatott évi szolgáltatásának elemi kár esetén való mérsékléséről. A rendelet szerint, ha elemi kár miatt a földadót elengedték, akkor mérséklük a juttatásokat is. A mérséklés akként történik, hogy

a földadó minden elengedett negyedé után 15–15 százalékot eltörölnek a juttatásokból. A mérséklés iránt new kell külön kérvényt beadni.

A hivatalos lap szerdai száma közli a kereskedelemügyi miniszter rendeletét a fadráziparban alkalmazottak munkaidőjéről.

**HAAS FÜLÖP
és Fiai-féle r. t.**

**átköltözött
Rákóczi-út 12 szám alá
az Apolló palotába.**

Az átalakítás alatt: bejárat a Szaniszló-utcai oldalán.
Telefon: 16-35.

Ünnepélyt rendezett a Szigligeti Társaság is Szent László tiszteletére

Dr. Némethy Gyula prelátus kanonok mondott megnyitó beszédet az ünnepélyen

Nagyvárad. Saját tud.

Szokatlanul, de egyben jólesően nagy és élénk érdeklődés nyilvánult meg a Szigligeti Társaság keddi délutáni előadása iránt. Az előadást — a műsortól eltérően — a Városháza kis tanácstermében tartották meg, amely ezútnak bizonyult a nagyszámú hallgatóság befogadására.

Dr. Némethy Gyula, a Társaság elnöke, pontosan fél 6 órakor nyitotta meg az ünnepi előadást. Ünnepi beszédét külön cikkben közöljük.

Dr. Horváth Jenő előadása

A nagy tetszéssel fogadott elnöki megnyitó után Daróczi Kís Lajos olvasta fel dr. Horváth Jenő „Várad történelmi emléknapi” című előadását, mivel a szerző akadályoztatása miatt nem tudott eljönni.

Dr. Horváth Jenő előadásában utalt arra, hogy nem csak azért ünnepelünk, mert a mindennapos munka után olykor vágyakozunk az ünnepek után, hanem főként azért, mert az évfordulók a magyar mult mérföldkövei. Nagyvárad olyan pontja a magyar hazának, ahol van kirköl emlékezni és példát venni egy szebb és holdogabb magyar jövő kiépítéséhez. Váradot Szent László alapította és itt minden a tiszteletének adozik. 900 éve született Szent László és ez az első mérföldkö, melyre Várad neve van írva.

De voltak a multban szomorú emlékü napok is és ilyen volt 700 év előtt a tatárjárás, melynek az ország áldozatul esett. Magyarország pusztulását a külföld egy váradai kanonok Rogérius írásából ismerte meg. Várad neve tehát a tragédiából sem hiányzik. Most 600 éve annak, hogy Nagy Lajos király tündöklő példáját adta Szent László tiszteletének és Várad iránti ragaszkodásának, amikor fényes koronáját letéve, egyszerű zarándokként jött ide, a szent király sírhelyéhez. Ilyen mérföldkö az is, hogy hatodfél évszázaddal ezelőtt itt állították fel Szent László lovasszobrát. Vitéz János váradai püspök itt alapította meg a korabeli Európa leghíresebb könyvtárát. Hunyady János és Hunyady Mátyás király idejében itt tárgyalták meg a nagypolitika kérdéseit és 400 éve annak hogy Martinuzzi Fráter György innen, Váradról vette meg az erdélyi fejedelemség alapjait.

Az előadó ezután végigvezetett a Várad történelméből fölmerülő to-

vábbi mérföldköveken, majd így fejezte be:

— ... Gazdag tárháza, kincses ládája a fényes magyar multnak; Várad történelme olyan emlékkönyv, melynek lapjain a fekete betűk is aranyra vannak írva és a tragédiák sötét lapjain is ott ragyog a büszke hit és remény az új feltámadásban!

A nagy tapsal fogadott előadás után Kursinszky Kálmán, kereske-

delmi iskolai tanár olvasta fel színes, lebilincselő, s nagyszerű történelmi felkészültséggel megírt tanulmányát Nagy Lajosról. Munkája elején szinte egy egykorú riport elevenségével, szemléltető erejével írja le a 16 éves, ifjú király első nagyváradai látogatását, amikor fényes kísérettel, csodálattal jött el Szent László király sírhelyéhez, — s azt a második váradai útját, amikor a véres galíciai harcmező-

Dr. Némethy Gyula beszéde a Szigligeti Társaság ünnepélyén

Mélyen tisztelt Közönség!

Hétszázötven esztendő merült el az örökkévalóság tengerébe, azóta, hogy az egyház Várad nagy alapítóját a szentek sorába iktatta. Akik tisztában vannak a szenttéavatás menetével, tudják, hogy az egyházi bíróság csak a legszigorúbb vizsgálat után jelenti ki, hogy valamelyik hive szep-lőtelen szent élete, hősies fokban gyakorolt erényei s az emellett bizonyágot tevő csudák következtében a hivek tiszteletének tárgyát képezheti. Nem legkisebb dicsősége a magyarságnak, hogy az egyház Árpád ivadékaiból, Szent István családjából 300 év alatt, nem kevesebb, mint tizenkét egyént avatott boldoggá vagy szentté, Szent Istvántól kezdve Szűz Szent Erzsébetig, az utolsó Árpád-házi király, III. Endre leányáig. Nem hiszem, hogy volna még egy uralkodóház, egy dinasztia a történelemben, amely a legfőbb, a szellemi, az erkölcsi szépségnek olyan tündöklő példát adná, mint az Árpád-ház. De ha Árpád-házi szentjeink az egész keresztény magyarság büszkeségét, dicsőségét s ha szabad is szólanom, nemeslevelét képezik: akkor világos, hogy Várad alapítója évfordulójának ünnepe, különbség nélkül minden magyaré, az egész Magyarországé. Mai előadó esténk terve szerint, csekélységemnek jutott a feladat, hogy Várad dicső alapítójának szentté avatásáról emlékezzem.

Az ember egyéni értékéről a halál utáni ítélet az irányadó, mert, amíg él az ember, sokan hizelegnek neki, az ítélet szabadsága meg van kötve. Igazán nagy ember az, akit halála után annak tartanak. Szent Lászlót, a népéért fáradó, küzdő, élő-haló királyt persze már életében rajongás-

sal vette körül nemzete, de halála után évről-évre nőtt tisztelete: magyarjai tolongtak sírja körül, ahol testi-lelki bajaikban csudás segítséget, vigasztalást nyertek. Búcsújárhely volt az ő sírja már régen, mikor III. Béla azzal a kéréssel fordult III. Szelestyén, (latinul Coelestinus) pápához, hogy dicső elődjét, Lászlót övezze körül az egyház szentjeinek dicsfényével. A pápa egy bibornokot és több hittudóst küldött Váradra, akik a nép közérzetét s László király életét szorgosan megvizsgálván, oly felette kedvező jelentést terjesztettek be, hogy a pápa már a következő évben szentté nyilvánította azt, aki népe jámbor hitében mindig is szent vala. Szobrászatunk akkor már meglehetősen fejlett volt, s Elvin püspök, a Becse Gregor nemzetség sarja, Dénes mestert bízta meg, hogy díszes síremléket készítsen. Az ünnep, melyen a hatalmas és nagytehetségű III. Béla király is megjelent, 1192 február 2-ikán kezdődött. A szent sirt felnyitván, kiemelték a király testét és királyszínű kamuka lepedőbe, azaz bíborszínű nehézselyem kelmébe takarták, gazdagon aranyozott ezüstkoporsóba fektették, fejére drágaköves aranykoronát, kezébe királyi pálcát tettek. Azután a koporsót elhelyezték a fehér márványból készült ravatalba. Hogy a ravatal kiváló alkotás lehetett, következtetjük abból, hogy a király Dénes mestert és maradékait nemességre emeli. Czezmicei János, Janus Pannonius e síremlék márványoszlopait századok mulva is magasztalja:

*At tu, qui rutilis Eques sub armis
Dextra belligeram levass securim,
Cuius splendida marmorum columnis
Sudarunt liquidum sepulcra nectar,
Nostrum rite lavens iter secunda.*

„Te aranyöltözötű lovas, ki jobboldali harci bárdot emelsz, akinek márványoszlopokkal ragyogó sírja verítéket gyöngyözött, segíts kellőn utazásunkban”. Mikor a remek sírban a szent testet elhelyezték, felhangzott az első mise, az első ének Szent László királyról. És akkor, mintha az ég is emelni kívánta volna az ünnep fényét, ragyogását és örömet, akkor írja a legenda, a szent monostornak felette nagy, szép, fényes csillag látatik az égen, az ő szent testének felette mintegy két óráig, kit a városbeli népek nagy istenfélelemmel és

ről tépetten, kimerülten, megrendült hittel és önbizalommal, néhány fáradt harcosától kisérve jött el ide, hogy Szent László új hitet öntsön belé.

Az előadó a továbbiakban Nagy Lajos király történelmi nagyságát, világtávlatokat átfogó politikáját, korának eseményeit s a nagy király emberi jellemét rajzolta meg, melynek fő jellemvonásaként a nyugati kereszténységhez való törhetetlen ragaszkodását és mély vallásosságát állította a hallgatóság elé. A pompás előadást hosszan tartó tapsal honorálta az ünnepi est közönsége.

Befejezésül Balogh Mária szavalta el Janus Pannonius: „Búcsú Váradtól” című költeményét kiváló előadói készséggel, nagy tetszés mellett.

Az ünnepi műsor dr. Némethy Gyula zárószavaival ért véget.

lelki örömmel néznek vala.” E fényes ünnepség után századokon át nemcsak a jámbor hívő nép zarándokolt a legszeretettebb király sírhelyéhez, hanem Árpád- és vegyesházi királyaink is székesfehérvári megkoronázatásuk után, egész kíséretükkel Váradra jöttek, Szent László sírhelyéhez zarándokoltak esküdni ama szent sírba, hogy mint annak immár néma lakosa egykoron, ők is népük boldogságán fognak fáradni. Jagelló Ulászló lengyel király 1412-ben, Debrecenből kezdve gyalog jött a szent sírhoz, hol Zsigmond magyar király várta és fogadta, mint azt váradai festőnk Bihari Sándor hatalmas vásznán megörökítette. Nagyvárad középkori gazdagságát, virágzását, művészeti ragyogását Szent László sírjának köszönhetette. Ami az utolsót, a művészeti ragyogást illeti, csak a Báthori András építette csúcsos székelyházra utalunk, melynek alapjait két alkalommal, 1883-ban és 1911—12-ben ásatták ki, de főképp a szent király legendás lovasszobrára, melyet Zudar János püspök állíttatott 1390-ben, s melynek egészen kivételes szerepe van szobrászatunk, sőt az egész európai szobrászat történetében. Ez volt a középkorban az időrendileg első bronzból öntött lovasszobor, mert magában Olaszországban sokkal később, csak 1453-ban állították fel, Páduban, a Donatello alkotta Gatta melata szobrot. A Kolozsvári testvérek egy sokkal kisebb lovasszobráról, a prágai Szent György szoborról Divald Kornél szerint „ma már a külföldi műtörténelem is elismeri, hogy méltó előfutára az olasz renaissance kiváló lovas bronzszobrának, aminőkkel Donatello, Verocchio, Lionardo da Vinci remekelt”. Ha ez a kis Szent György szobor ilyen dicsőreget érdemel, milyen lehetett a legszeretettebb király márványtalapzatra állított aranyozott lovasszobra? Meamondia a régi ének:

*Képed feltölték az magas kőszálla,
Fénlik, mint nap, salyog, mint arany,
Nem elégszik senki tereád nézni...*

E gyönyörű szoborból a törökök, mikor 1660-ban megvetették Várad várát, ágyút öntöttek. Azóta reánk váradiakra hárul a tartozás, hogy a nagy király iránti mélységes tiszteletünknek olyan monumentumot állítsunk, mint aminőt János püspök emelt 1390-ben támasszuk fel a Kc-

Dr. Udvarcy András

Éc- és cipészkellék nagykereskedése

Szaktábla vágó cikket a legolcsóbban szerezhethet be.
Nagyvárad, Fábrián Lajos utca 2. szám.

Képviseletnél gyári ár!

TELEFON: 26-69

lozsvári testvérek remekét halottai-ból. Meg lehetünk róla győződve, hogy Szent László király az őt igaz szívvel tisztelő és tehetségéhez képest követő, most a keresztény műveltségért az ő szent harcát vivó magyarságot nem fogja elhagyni. Ebben a reményben nyitom meg ma, a szent király tiszteletére tartandó felolvasó estünket.

Szacsvay Imrének számos rokona vett részt a szobor-átadási ünnepségen

Márgó Ede nyilatkozik a szoborról

Szacsvay Imrének, aki egész fiatal korában szenvedett vértanu-halált, nem voltak leszármazottjai. Testvérének, Ágostonnak unokája, Szacsvay Ferenc budapesti banktisztviselő, a vértanu legközelebb élő rokona, aki a Szacsvay nevet viseli. Férfiágon Fehér Tibor, Szacsvay Ágoston dédunokája még közelebbi rokon a vértanu nemzetségében. Mindketten jelen voltak az ünnepségen. Női ágon Szacsvay Imre legfiatalabb húgának, Lottinak, férjhezett Vagyóczy Nagy Györgynének a leszármazottjai a legközelebbiek s ennek a családnak több tagja részt vett a szoborátadás ünnepségén. Ott voltak: Pénzes János ezredes neje Debrecenből, dr. Dobay Kálmánné, Vagyóczy Nagy Sarolta, nagyváradi ügyvéd neje, Nedeczky Zoltánné, gyárvezető neje, Soroksárol és dr. Borotvás Nagy Sándor egyetemi magántanár Budapestről. A Szacsvay-nemzetség máris ágából jelen voltak Szacsvay Andrásh budapesti volt rendőrfőkapitány, Szacsvay József budapesti ügyvéd, a Gárdonyi Társaság elnöke, Szacsvay Gyula budapesti orvos, Liptay Wegner Tiborné, szül. Szacsvay Erzsébet, Potz Antalné, Szacsvay Nelli, Szacsvay László királyi ügyész Kolozsvárról, Szacsvay Pál pesterzsébeti városi tanácsnok, Szacsvay István pécsi egyetemi magántanár és Szacsvay Sarolta tisztviselő Budapestről.

A Szacsvay-szobor újra feltámasztása fennépén jelen volt a szobormű alkotója, Márgó Ede művész is. Meghatottan emlékezett a szobor első leleplezése idejéről. Mondotta, hogy jólesik neki látnia szobra alakján azoknak az eszméknek a kifejezését, melyeket a mai szónoklatok is hangoztattak. Az élet elszánását, az ifjúság jövőbe néző büszke és dacos akaratát. A szobor talapzatán fájdalommal megdöbbenéssel szorítja a töviskoszorút egy ifjú magyar lány alakja, aggódalmas megriadással várja, hogy még több is lesz az áldozat. A magyar fájdalmak történelmi készenállásának a jelképezése ez a finom megjelenés. A művész elmondja, hogy ezt kívánta kifejezni, s ennek a megragadó borongásnak az alakjához akkoriban, 35 év előtt, a szobor készítése idején a művész felesége állott előmintául. A fájdalmas szoboralakot valami átmelegedő elégtelleg simogatja végig a művész tekintete, üdvözli is őt, mintha egykori küzdő ifjúájakat köszöntené.

Vágia ki!

50 fillért visszkap,

ha 6 penzön felül vásárol nálam

Horváth Károly

harisnyaház, Hlatky Endre-u. 8 sz

SZENT LÁSZLÓ HÉT SPORTJA

Sikeresen szerepeltek a nagyváradi birkozók a szolnokiak ellen

Tózsér vasárnap válogató versenyt vív Benczével

(Saját tud.) Kedden este 6 órakor a Kereskedelmi Csarnok nagytermében tartották meg a Szent László-hét ünnepségével kapcsolatos városok közötti birkozó versenyt. A nehéz vasúti viszonyok miatt ezen csak a Szolnoki MÁV igen jóképességű csapata érkezett városunkba s vette fel a küzdelmet a Nagyváradi Törekvés legénységével.

A szép sportot nyújtó verseny mindvégig izgalmas légkörben, érdeklődés mellett zajlott le.

Eredmények:

Munkács I. (Szolnok) győz Kristóf (N. Törekvés) ellen. Szegedi—Boca öszezscapásából Szegedi (Szolnok) került ki győztesen. Ezután következett az est fénypontja: Tózsér (N. Törekvés) magyar bajnok küzdelme Munkács II-vel (Szolnok). Kiváló versenyzőnk szinte játszott ellenfelével, aki szemmel láthatóan minden mozdulatával menekült a szőnyegről. A népszerű „Jóska” vagy kétszer tusolja ellenfelét, amikor az igen lelkiismeretes bíró a harmadik tustól győztesként emeli fel kezét. A közönség hosszas tapssal ünnepelte a kiváló

versenyzőt. Bagi—Pántos menetből az utóbbi került ki győztesen, képviselve a váradi színeket. A legyőzött versenyző előbb kitör a számára kedvezőtlen, de igazságos ítélet ellen, később azonban erélyes fellépésre bocsánatot kér. Munkács I.—Perei (N. Törekvés) győz Perei. Munkács II. (Szolnok)—Mezei (N. Törekvés) győz Mezei. Bagi (Szolnok)—Nagy (N. Törekvés), győz Nagy. Bolonyi (Szolnok)—Pántos (N. Törekvés), győz Pántos. Sóskuti a nehézsúlyban ellenfél nélkül győz.

A verseny végén Ajtay Gyula, a sport-bizottság elnöke köszöntö meg a vendégek vezetőjének. Bokor intézőnek, hogy fáradságot és anyagi nehézségeket nem kímélve eljöttek Nagyváradra és derekas kiállással hozzájárultak az ünnepi hét sportjának sikeréhez. Ezután került sor a díjak kiosztására, majd a versenyzők baráti vacsorán vettek részt a Kispipában.

Itt említjük meg, hogy a Nagyváradi Törekvés kérésére a Birkozó Szövetség hozzájárult ahhoz, hogy a vasárnapi színházi sportbemutató

Győztek a kereskedelmisták a diák villámtorna első mérkőzésén

Baross Gábor Ker. Isk.—Gépipari középiskola 6:2 (4:0)

(Saját tud.) A Szent László-hét sportünnepségeivel kerül lebonyolításra a középiskolások kerületi labdarúgó villámtornája. Ennek első mérkőzését tegnap játszotta le a Rhédey-kerti pályán a Baross Gábor ker. iskola és a Gépipari középiskola.

A következő felállításban indul a játék:

Baross Gábor isk.: Boross — Pongrácz, Kovács — Borbaráth, Padurean, Rabkóvács — Janka, Bota, Kardos, Giurgea, Koller.

Gépipari: Lackó I. — Eölyüs, Peringer — Dugovics, Flamm, Lackó II. — Kirogyi, Vida, Gyelán, Glavlette, Csapó.

A kereskedelmisták azonnal támadnak, de Janka jó helyzetből mellé lö. A 6. percben szép akciót vezet az iparisták csatársora.

Koller jó labdát kap s nagy szögéből a hálóba bombáz. (1:0.) A 12. percben Kovács a félpályáról fölszabadít s a magasan szálló labda a kifutó Lackó előtt fölpattan s behull a há-

lőba. (2:0.) Négy perc múlva Bota ad előre, Janka kiugrik, elhagyja a védelmet és a 16-os tájáról lapos lövéssel a vetődő Lackó alatt megszerzi a harmadik gólt. (3:0.) Majd a 26. percben újabb szép gólt lö. (4:0.)

Szünet után támadásba lendül a Gépipar s a 3-ik percben Gyelán szöpit. (4:1.) Félperc sem telik el, viharzik a kereskedelmista támadás, Janka kapufának fejele a labdát, az visszapattan éppen Koller elé, aki hálóba célzó! (5:1.) Most már lanyhább iramu mezőnyjáték következik, próbálgat a Gépipar is és ennek eredményeképpen Gyelán ismét megtalálja a rést a hálóba. (5:2. 18. p.) A 26. percben Koller góljá beállítja a végeredményt. (6:2.)

Ma délelőtt a győztes Kereskedelmisták csapata játszott a helyi Szent László gimnázium labdarúgó csapatával s azt 1:0-ás félidő után 3:1 arányban győzte le. Délután 4 órakor kerül sor a nagyszalontai Arany gimnázium és a Gépipari Iskola öszezscapására.

Lámpionos csónakielvonulás és tűzijáték a Körösön

Tündéri látványt nyújtott a leventék mutatványa

(Saját tud.) Kedden este ezrével lepte el a közönség a Körös-partját, hogy szemtanúja lehessen leventéink lámpionos csónak felvonulásának. A Szent László templom mellett sorakozott fel a dísz-század és zenekar s foglaltak helyet a katonai és közeleti előkelőségek

Ponthan 9-órakor száz és száz távolban imbolygó lámpion jelezte, hogy közelednek a csónakok.

Csakhamar méltóságteljes némasággal suhantak el egymásután a kivilágított csónakok. Tarka lámpionjuk tündérien csillogó fényszőnyeget húzott a folyóra.

Világmarkás
rádiók, kerékpárok
és ezek összes alkatrészei, külföldi
csillárok, hópalaekok
villamosági cikkek és raktóra
Schwoy és Tarr
Szaulizslo-utca I. Apolló-palota.

Amikor elérték a Szent László-hét dat a zenekar a Szózatot kezdte játszani s ugyanebben a pillanatban ezet csillagot robbanó rakéta repült a magasba, a parton pedig görögtüzek gyulladtak. Akik látták ezt a főséges éjszakai parádét, megbabonázva nézték a kivilágított csónakok után még akkor is, amikor azok már régen elűntek a folyó kanyarulatánál.

Csak tavasz ne jöjjön sohasem?

Ha valakinek sok ráérős ideje van, elgondolkozhat az idők változásán s a dolgok, fogalmak teljes átértékelődésén.

Vegyünk például a következő esetet: Ha régebben, az úgynevezett „boldog békeidőben” a hölgy elhatározta, hogy átalakíttatja páréves, de még használható állapotban lévő tavaszi kosztümjét, a hozzávaló bélés- és egyéb anyagok vásárlásánál így szölt a kereskedőhöz:

— Csak valami olcsóbb dolgot kérek. Egy régi kosztümről van szó, amelyet ezen a tavaszon éppen még elhordok. Azután már úgy is kiküldöm az ócska piacra, vagy odaadom a bejárónőmnek. Ma, az anyagkorlátozások és műrostok világában egészen másként áll a helyzet. A kereskedő — a mai fogalmak szerint — „legjobb” árúját kínálja. Ha a hölgy kissé drágálja a dolgot, a kereskedő megkérdezi:

— Régi, vagy új anyaghoz kell? Ha már most erre a hölgy a régi, jó anyag tulajdonosának fölényes göggyével és öntudatával kivágja, hogy: — Természetesen, régi gyapjuról van szó! —

a kereskedő a legteljesebb csodálattal és tisztelet hangján mondja ki a döntő szót:

— Akkor a legjobb anyagot tessék venni hozzá! — s már vágja is le a 10—15 pengős vásznat, vagy bélést. (Ennyibe annakidején talán maga a szövet került.)

Vagy itt vagyunk például a tavasszal. Ezelőtt tizenhárom esztendővel egy — mai felfogás szerint feltétlenül megveszekedett agyu — fűzfapoéta azt harsogta világga, s utána dalolták, sóhajtották melázták tízezeren, százezeren, hogy: „Csak tavasz ne jöjjön sohasem...”

Merne csak ma valaki ilyet mondani!

Mert mi, ma — bármilyen hihetetlenül hangzott volna is ez ezelőtt tizenegynéhány esztendővel (erős ugyan a gyanunk, hogy akkor is voltak hasonlóképpen gondolkozó emberek) —

igenis hangos szóval, keserves sóhajtozással s esdeklő johászkhodással szinte leimádkoznánk a földre a tavaszt és — ellentétben az idézett remekmű állításával — azt mondjuk, hogy mi mindent elfelejtjenénk, drágaságot, műrostot, az életnek mindenfajta háborus korlátozását, — csak tavasz jöjjön már, szövetleket melegítő, mindent feledtető, nap-sugaras, virágillatos tavasz!

M. F. V.

H I R E K

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETESI ÁRAK: Egész évre 30
 félévre 15, egy óra 2.50 pengő
 Postatakarékpénztári csekk számlánk
 száma: 72.301.
 Kéziratokat nem adunk vissza.

Maglione bíboros államtitkár levele dr. Scheffler János szatmári püspökhöz

Nagyvárad. Saját tud. Dr. Scheffler János, szatmári püspök püspökké történt kinevezése után levélben fejezte ki hódolatát és engedelmségét a Szentatyának és a Szentatyának iránt. A levélre a Szentatyának megbízásából Maglione bíboros államtitkár válaszolt. Válaszában meleg és közvetlen hangon emlékezik meg arról a jó benyomásról, amelyet az új püspök hódoló levele a Szentatyának tett és annak a reményének ad kifejezést, hogy az új püspök a hozzája fűzött reményeket valóra fogja váltani.

Legjobban étkezhet a Mátyás étteremben

Szilágyi Dezső-utca 5. Tel. 18-50.

MINISZTERTANÁCSOT TARTOTT A KORMÁNY. Budapestről jelentik: (MTI) A kormány tagjai kedden délután 5 órakor Kállay Miklós miniszterelnök elnöklésével minisztertanácsra ültek össze. A minisztertanácson folyó kormányzati ügyeket tárgyaltak. A tanácskozás az éjszakai órákban ért véget.

VASÁRNAP LEPEZIK LE AZ ORVOSOK HŐSI EMLÉKMŰVÉT. Saját tud. Május 17-én, vasárnap délelőtt az Üllői-út és a Ludoviceum-utca sarkán lévő parkban lepezik le a hősihalált halt magyar orvosok nagyszabású emlékművét, amely Horvay János szobrászművész alkotása. Az avatóbeszédet Frank Richárd orvos, vezérőrnagy, a Honvédorvosok Tudományos Egyesületének elnöke és Mutschenbacher Tivadar egyetemi tanár, a Magyar Orvos Szövetség elnöke mondják. Ezután Szendy Károly polgármester veszi át az emlékművet, majd az emlékmű megkoszorúzása következik. (Magy. Tud.)

Megszületett a nyolcadik gyermek József Ferenc királyi hercegéknél. Budapestről jelentik: (MTI) József Ferenc királyi herceg felesége, Anna királyi hercegnő, a Burger-klinikán fiúgyermeknek adott életet. Ez a nyolcadik gyermek és a negyedik fiú. A gyereket keresztatyjával XII. Pius pápa ösztönzését kérték fel.

FÖLDCSUZAMLÁS KISKÜKÜLLŐ MEGYÉBEN. Bukarestből jelentik: A Kisküküllő megyében lévő Ingadoj községben olyan nagy földcsuszamlások történtek, hogy a községet át kellett telepíteni a szomszédos Béja községbe.

Szent László hét alkalmával látogassa meg Polgár József könyv- és papírüzletét

Szaniszló-utca 1. Apolló palota.
 Telefon: Baross-tag
 vonal 148

KÖZLEMÉNY. A Baross Szövetség Nagyvárad és Vidéke Szervezete Vezetősége panaszokat kapott többfelől, hogy Szövetségünk tagjait, hol üvegplakátokkal, hol hirdetésre gyűjtéseket vesznek fel és arra hivatkoznak mindenütt, hogy a Szövetség akarja és kívánja ezeket a dolgokat. Ezennel minden egyes kereskedő és iparos tagtársunknak a tudomására hozzuk, hogy ezek visszaélések Szövetségünk nevével és kérjük, hogy utasítsák el az illetőket, mert Szövetségünk senkit semmi ilyen dolgokkal meg nem bízott. Elnökeék.

Minden este tánc a Mátyás kávéházban

Szilágyi Dezső-utca 5. Tel. 18-50.

FÖLDRENGÉS VOLT ROMÁNIÁBAN. Bukarestből jelentik (MTI) Az Orient Rádió: A bukaresti földrengést jelző intézet készülékei kedden reggel 6 óra 58 perckor második erősebb földrengést jeleztek, amelynek központja Bukarest közelében volt.

Van már Monika sorsjegye?

Rablótámadás a csungkingi francia püspök ellen. Sanghaiból jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: Hir szerint a csungkingi francia püspököt lakásán rablók támadták meg és megsebesítették. A püspököt kórházba szállították. Állapota komoly.

Korona Filmszínházban
 Szerdán, csütörtökön Zilahy Lajos vigjátéka
Egy lány elindul
 16 éven felülieknek. Szörényi Páger, Mezey, Csontos, Mály és Tábori levelezőlap Karády Katalin kisfilmje.

Megállapították a dán és norvég halkonzervek árát. Budapestről jelentik: (MTI) A közellátásügyi miniszter megállapította a dán és norvég halkonzervek új árát.

Az Actio Catolica 52. sz. filmkritikája

„CSODATEVŐ SZERELEM” Erkölcsei szempontból kifogástalan és a vallásos hit értelmét az egész történeten át kiemelő film.
 „FEKETE LILJOM”. Kifogásolható erkölcsatlenség, véres kegyetlenkedést felhasználó bosszú kielégítése, mely végül tévedésbe fullad a vallásos bűnbánatba halkul.
 „HATÁRVADÁSOK”. Nemes célkitűzéseket szolgáló film a csempészek és a hős határőrök küzdelméről.
 „KÉT JÓMADAR”. Léha életszemléletű, elveiben és több jelenetében erkölcsileg erősen kifogásolható vigjáték.
 „VETÉLYTÁRSAK”. A bulgár hazaszeretlet és a keresztény meghocsátás filmje.

Hirdetmény

Tudomására hozom a törvényhatósági bizottság mélyen tisztelt tagjainak, hogy a folyó évi május hó 7-én délután 5 órára hirdetett rendkívüli közgyűlés háromnegyed 6 órakor veszi kezdetét. Kérem, hogy 5 óra 30 percig mindenki foglalja el helyét.
 Nagyvárad, 1942. május 6.
 Dr. HLATKY ENDRE főispán

Csütörtökön délelőtt csak 1 óráig van hivatal a városházán. Nagyvárad. Saját tud. A városházán csütörtökön délelőtt a délutáni rendkívüli közgyűlésre való tekintettel csak 1 óráig tartanak hivatalos órák. Déli 1 órakor a tisztviselők és magánfelek elhagyják az épületet és ezután az időpont után nem léphetnek be oda.

Legolcsóbb és legizletesebb abonoma a Mátyás étteremben
 Szilágyi Dezső-utca 5. Tel. 18-50.

A Szent László hét asztalitenisz versenyének hiteles végeredménye

Csapatverseny:
 1. NSE: Szokol R., Gazdovits L., Sürger V.
 2. Kolping: Szabó I., Szenkovits L., Koós Gy.
 Egyéni I. oszt: 1. Sürger, 2. Szenkovits, 3. Szabó, Szokol, 4. Gazdovits.
 Egyéni II. oszt: Sürger, Szokol, Gazdovits.
Páros:
 1. Sürger—Szokol NSE, 2. Szabó—Szenkovits Kolping.
 A csapatverseny győztesei egyenként győnyörű Szent László plakettet kaptak, a többi győztesek Szent László érmeiket, sajnos, a vidékről bejárt versenyzők nem tudtak megjeleníteni.
 A szép díjazásért a győztesek hálás köszönetet tolmácsoltak a verseny rendezőségének.

Monika sorsjegy vétele jótékony célt szolgál

Mélyszégyen fájdalommal, de Isten akaratában megnyugodva értesítjük ismerőseinket, jóbarátainkat, hogy szerettett jó testvérünk, nagybátyánk és rokonunk

nemes izsapi Ábrahám Vince

a nagyváradai Ujságíró Otthon vendéglátó üzemének bérője

61 éves korában folyó évi május hó 5-én tragikus hirtelenséggel elhunyt.
 Temetése vasárnap délután 3 órakor lesz a budapesti rákoskeresztúri temető halottas házából, a református egyház szerint tartása szerint.
 özv. Geczinger Andrásné szül. Ábrahám Mária
 özv. Haskó Gusztávné szül. Ábrahám Julia
 testvérek

Eichberger István és neje Ábrahám Mária, Ujváry József és neje Ábrahám Irén, Györky László és neje Ábrahám Jolán, Ábrahám Kálmán, Ábrahám Károly, Ábrahám András és családja, Sallay László, Sallay Erzsébet, Ábrahám Kornél és neje Simon Lenke.

Vegyen Monika sorsjegyet

NAPI SZÁZMILLIÓ AZ EGYESÜLT ÁLLAMOK RADI KIADÁSA. Bernből jelentik: (MTI) A Stefani Iroda jelenti: A svájci lapok washingtoni jelentése szerint az Egyesült Államok hadikiadásai elérik a napi százmillió dollárt. A Fehér Ház számítása szerint a kiadások az év folyamán megkétszereződnek.

BR. WLASSICS GYULA — A NEMZETI FILMBIZOTTSÁG ELNÖKE. A Magyar Távirati Iroda jelenti: A válás- és közoktatásügyi miniszter az országos nemzeti filmbizottság elnökévé három Wlassics Gyula államtitkárt nevezte ki.

Ujabb 500 cikk gyártását tiltották be az Egyesült Államokban. Bernből jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: Az Exchange Telegraph washingtoni jelentése szerint kormányrendelettel megtiltották ötszáz clyan cikk gyártását, amelynek előállításához vasat és acélt alkalmaznak.

